

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
БИОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра общей экологии и методики преподавания биологии

СМЯЛКОВСКАЯ
Светлана Чеславовна

Аннотация к дипломной работе
СРАВНЕНИЕ ТОЧЕЧНЫХ УЧЕТОВ И ОТЛОВОВ
ПАУТИННЫМИ СЕТЯМИ КАК МЕТОДОВ ИЗУЧЕНИЯ
СООБЩЕСТВ ПТИЦ

Научный руководитель:
сотрудник по природоохранным
вопросам общественной
организации «Ахова птушак
Бацькаўшчыны»
М.Ю. Немчинов

Минск, 2016

РЕФЕРАТ

СРАВНЕНИЕ ТОЧЕЧНЫХ УЧЕТОВ И ОТЛОВОВ ПАУТИННЫМИ СЕТЯМИ КАК МЕТОДОВ ИЗУЧЕНИЯ СООБЩЕСТВ ПТИЦ

Дипломная работа: 55с., 6 табл., 14 рис., 27 источников.

Ключевые слова: орнитокомплексы, точечный учет, паутинные сети, сравнение методов, биотопические и сезонные факторы.

Объект исследования: методы изучения сообществ птиц: точечный учет и отловы паутинными сетями.

Цель работы: дать характеристику применимости точечных учетов и отловов паутинными сетями для выявления структуры сообщества птиц на примере лесных, пойменных и окультуренных местообитаний.

Методы исследования: точечный учет и отлов паутинными сетями.

В ходе исследования проведены точечные учеты и отловы птиц паутинными сетями на двух стационарах, расположенных в разных регионах Беларуси. В качестве Первого стационара выступил населенный пункт д. Гадиловичи Рогачевского района, а Второй стационар был представлен УГС «Западная Березина» в Воложинском районе. На Первом стационаре для проведения исследования в весенний и летний периоды были выбраны три типичных для данного региона биотопа. На Втором стационаре сбор материала осуществлялся на двух биотопах и только в летний период.

Точечным учетом в весенний период на Первом стационаре зарегистрировано 34 вида птиц, а паутинными сетями – 24 вида; в летний период в данном регионе точечным учетом выявлено 46 видов точечным учетом и 16 видов – паутинными сетями. На Втором стационаре точечным учетом зарегистрировано 29 видов птиц, а паутинными сетями – 18 видов. В результате выявлены биотопический и сезонный факторы, оказывающие влияние на эффективность применения точечных учетов и паутинных сетей, а также выделены эколого-фаунистические группы птиц, хорошо регистрируемые каждым из обсуждаемых методов. Установлено, что совместное использование двух методов в большинстве случаев позволяет максимально охарактеризовать видовой состав изучаемого сообщества птиц.

РЭФЭРАТ

ПАРАЎНАННЕ КРОПКАВЫХ УЛІКАЎ І АДЛОВАЎ ПАВУЦІННЕВЫМІ СЕТКАМІ ЯК МЕТАДАЎ ВЫВУЧЭННЯ СУПОЛЬНАСЦЯЎ ПТУШАК

Дыпломная работа: 55с., 6 табл., 14 мал., 27 крыніц

Ключавыя словы: арнітакомплексы, кропкавы ўлік, павуцінневыя сеткі, параўнанне метадаў, біятапічныя і сезонныя фактары.

Аб'ект даследавання: метады вывучэння супольнасцяў птушак: кропкавы ўлік і адловы павуцінневымі сеткамі.

Мэта працы: даць характарыстыку прымянення кропкавых улікаў і адловаў павуцінневымі сеткамі для выяўлення структуры супольнасці птушак на прыкладзе лясных, поймавых і акультураных месцаў.

Метады даследавання: кропкавы ўлік і адловы павуцінневымі сеткамі.

Падчас даследавання праведзены кропкавыя ўлікі і адловы птушак павуцінневымі сеткамі на двух стацыянарах, размешчаных у розных рэгіёнах Беларусі. У якасці Першага стацыянара выступіў населены пункт в. Гадзілавічы Рагачоўскага раёна, а Другі стацыянар быў прадстаўлены УГС «Заходняя Бярэзіна» ў Валожынскім раёне. На Першым стацыянары для правядзення даследавання ў веснавы і летні перыяды былі абраны тры тыповых для дадзенага рэгіёна біятопа. На Другім стацыянары збор матэрыялу ўжыццяўляўся на двух біятопах і толькі ў летні перыяд.

Кропкавым улікам у веснавы перыяд на Першым стацыянары зарэгістравана 34 віда птушак, а павуцінневымі сеткамі – 24 віда; у летні перыяд у дадзеным рэгіёне кропкавым улікам выяўлена 46 відаў кропкавым улікам і 16 відаў – павуцінневымі сеткамі. На Другім стацыянары кропкавым улікам зарэгістравана 29 відаў птушак, а павуцінневымі сеткамі – 18 відаў. У выніку выяўлены біятапічны і сезонны фактары, якія аказваюць уплыў на эфектыўнасць ужывання кропкавых улікаў і павуцінневых сетак, а таксама вылучаны экалага-фаўністычныя групы птушак, якія добра рэгіструюцца кожным з абмяркоўвальных метадаў. Усталявана, што супольнае выкарыстанне двух метадаў у большасці выпадкаў дазваляе максімальна ахарактарызаваць відавы склад вывучаемай супольнасці птушак.

ABSTRACT
COMPARISON OF POINT COUNTS AND MIST NETTING
AS A METHODS OF AVIAN COMMUNITIES STUDY

The graduate work: 55 p., 6 tables, 14 fig., 27 literature source.

Key words: ornithocomplexes, point counts, mist nets, comparison of methods, biotopic and seasonal factors.

Research object: methods of avian communities study: point counts and mist netting.

The aim of the research: to characterize the applicability of point counts and mist netting for revealing the structure of birds community as an example of forest, cultivated and floodplain habitats.

Methods of the research: point counts and mist netting.

Point counts and mist netting were conducted in two different regions of Belarus: near village Gadilovichi in Rogachev district and educational geofraphic station "Zapadnaya Berezina" in Volozhin district. In spring and summer at the first area three typical habitats for this region were selected. In the second area collection of the material was carried out in two habitats, and only in summer.

Point counts at the first area in spring allowed to reveal 34 species of birds, and mist netting – 24 species; in summer in this area 46 species were detected by point counts and 16 species – by mist netting. At the second area 29 species of birds were registered by point counts and 18 species – by mist netting. As a result, there was identified biotopical and seasonal factors influencing the efficiency of application of point counts and mist nets, as well as marked ecological and faunistic groups of birds, well recorded by each of the discussed methods. There was established that in the most cases the combined using of this methods allows to get the best characteristic of bird communities.